

Zadeva C-645/19**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča****Datum vložitve:**

30. avgust 2019

Predložitveno sodišče:

Hof van beroep te Brussel (Belgija)

Datum predložitvene odločbe:

8. maj 2019

Pritožnice:

Facebook Ireland Limited

Facebook Inc

Facebook Belgium bvba

Nasprotna stranka v pritožbenem postopku:

Gegevensbeschermingsautoriteit

Predmet postopka v glavni stvari

Pritožba v postopku v glavni stvari je vložena zoper sodbo Niderlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brussel (nizozemsko govoreče prvostopenjsko sodišče v Bruslju, Belgija) z dne 16. februarja 2018, s katero so bili na predlog Commissie ter bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer (komisija za varstvo zasebnosti, Nizozemska, v nadaljevanju: komisija za zasebnost, ki jo je nadomestil Gegevensbeschermingsautoriteit (organ za varstvo podatkov), v nadaljevanju: GBA) družbam Facebook Inc., Facebook Ltd., in Facebook bvba naloženi določeni ukrepi. Facebooku je bilo zlasti naloženo, naj preneha nastavlјati in zbirati piškotke pri uporabnikih interneta, ki so prihajali na spletno stran domene Facebook.com ali na spletno stran tretje osebe, razen če so ti uporabniki interneta v to jasno privolili in bili zadostno informirani. Osebnе podatke, ki jih je Facebook že pridobil z uporabo tehnologij, spornih v obravnavani zadevi, je bilo treba uničiti.

Predmet in pravna podlaga predloga za sprejetje predhodne odločbe

Predlog na podlagi člena 267 PDEU.

Šest vprašanj za predhodno odločanje se nanaša na razlago členov 55(1), od 56 do 58 in od 60 do 66 Uredbe 2016/679 (v nadaljevanju: Splošna uredba o varstvu podatkov), ki se nanašajo na pristojnosti nadzornih organov v državah članicah v primeru čezmejne obdelave podatkov v Evropski uniji.

Vprašanja za predhodno odločanje

1. Ali je treba člene [55(1)], od 56 do 58 in od 60 do 66 Uredbe 2016/679 z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES v povezavi s členi 7, 8 in 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah razlagati tako, da nadzorni organ, ki je na podlagi nacionalne zakonodaje, sprejete na podlagi člena [58(5)] te uredbe, pristojen za to, da zaradi kršitev te uredbe vloži tožbo pri sodišču svoje države članice, te pristojnosti ne more izvajati glede čezmejne obdelave osebnih podatkov, če ni vodilni nadzorni organ za to čezmejno obdelavo?
2. Ali je kaj drugače, če upravljavec te čezmejne obdelave osebnih podatkov nima glavnega sedeža v tej državi članici, ima pa v njej drug sedež?
3. Ali je kaj drugače, če nacionalni nadzorni organ vloži tožbo proti glavnemu sedežu upravljavca ali proti sedežu v lastni državi članici?
4. Ali je kaj drugače, če je nacionalni nadzorni organ tožbo vložil že pred datumom, na katerega se je začela uporabljati ta uredba (25. maj 2018)?
5. Če je odgovor na prvo vprašanje pritrdilen: ali ima člen [58(5)] Splošne uredbe o varstvu podatkov neposredni učinek, tako da se lahko nacionalni nadzorni organ sklicuje na zgoraj navedeni člen za to, da začne ali nadaljuje sodni postopek proti posameznim strankam, tudi če člen [58(5)] Splošne uredbe o varstvu podatkov ni bil prenesen v zakonodajo držav članic, čeprav je to zahtevano?
6. Če je odgovor na zgornja vprašanja pritrdilen: ali bi rezultat takih postopkov lahko nasprotoval nasprotni ugotovitvi vodilnega nadzornega organa, če vodilni nadzorni organ preiskuje enake ali podobne čezmejne dejavnosti obdelave v skladu z mehanizmom iz členov 56 in 60 Splošne uredbe o varstvu podatkov?

Navedene določbe prava Unije

Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 95/46 z dne 24. oktobra 1995 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov

Direktiva 2002/58 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. julija 2002 o obdelavi osebnih podatkov in varstvu zasebnosti na področju elektronskih komunikacij

Direktiva 2009/136 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2009 o spremembah Direktive 2002/22 o univerzalnih storitvah in pravicah uporabnikov v zvezi z elektronskimi komunikacijskimi omrežji in storitvami, Direktive 2002/58 o obdelavi osebnih podatkov in varstvu zasebnosti na področju elektronskih komunikacij in Uredbe št. 2006/2004 o sodelovanju med nacionalnimi organi, odgovornimi za izvrševanje zakonodaje o varstvu potrošnikov

Uredba 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov).

Listina Evropske unije o temeljnih pravicah

Navedene določbe nacionalnega prava

Wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens (zakon z dne 8. decembra 1992 o varstvu zasebnosti pri obdelavi zasebnih podatkov, v nadaljevanju: WVP)

Wet van 13 juni 2005 betreffende de havenarbeid (zakon z dne 13. junija 2005 o elektronskih komunikacijah)

Wet van 3 december 2017 tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit (zakon z dne 3. decembra 2017 o ustanovitvi organa za varstvo podatkov, v nadaljevanju: zakon o GBA)

Wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (zakon z dne 30. julija 2018 o varstvu fizičnih oseb pri obdelavi osebnih podatkov)

Kratka predstavitev dejanskega stanja in postopka v glavni stvari

- 1 Temelj spora je tožba, ki jo je vložila komisija za zasebnosti in nato GBA (njen pravni naslednik), s katero sta želela doseči prenehanje zatrjevanih resnih in obsežnih kršitev zakonodaje o zasebnosti s strani Facebooka, in sicer tega, da se med drugim dnevno nezakonito zbirajo informacije in se uporabljajo prek brskalnih navad milijonov uporabnikov interneta v Belgiji (imetnikov Facebook računov in tudi neregistriranih uporabnikov storitve Facebook) s tehnologijami, kot so „piškotki“, „social plug-ins“ (socialni vtičniki) in „piksli“.
- 2 Komisija za zasebnost – zdaj GBA – v povzetku navaja, da Facebook:

- uporablja določene tehnologije za opazovanje oseb, kadar surfajo z ene spletne strani na drugo, ter zbrane informacije nato uporablja za profiliranje njihovih brskalnih navad in za to, da jim na podlagi tega prikazuje usmerjene oglase, ne da bi zadevne osebe zadostno informiral in pridobil njihovo veljavno privolitev;
 - te prakse uporablja ne glede na to, ali je zadevna oseba postala član socialnega omrežja Facebook.
- 3 Komisija za zasebnost je 11. septembra 2015 začela postopek pred Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brussel (nizozemsko govoreče prvostopenjsko sodišče v Bruslju) proti družbam Facebook Inc., Facebook Ireland Ltd. in Facebook bvba. Rechtbank (sodišče) je vsebinsko razsodilo v sodbi z dne 16. februarja 2018. Družbe Facebook Inc., Facebook Ireland Ltd. in Facebook bvba so 2. marca 2018 vložile pritožbo zoper to sodbo pri predložitvenem sodišču. Dne 25. maja 2018 se je začel uporabljati zakon o GBA, s čimer je GBA postal pravni naslednik komisije za zasebnost.

Bistvene trditve strank v postopku v glavni stvari

- 4 Med strankami iz postopka v glavni stvari je bilo sporno, ali so belgijska sodišča mednarodno pristojna za tri pritožnice – družbe Facebook Inc., Facebook Ireland Ltd. in Facebook bvba (belgijska družba). Predložitveno sodišče je odločilo o tem vprašanju in razsodilo, da ni mednarodno pristojno za tožbo proti družbama Facebook Inc. in Facebook Ireland Ltd., da pa je mednarodno pristojno za tožbo proti družbi Facebook bvba. Spor o glavni stvari je zato omejen na tožbo proti zadnje navedenemu podjetju.
- 5 Glede dejanskega stanja, ki se nanaša na obdobje pred 25. majem 2018, je predložitveno sodišče tudi že razsodilo, da je tožba GBA v vsakem primeru brezpredmetna, ker ne obstaja zahtevani interes. Zato je spor o glavni stvari omejen na dejansko stanje iz obdobja po 25. maju 2018, kar je datum, ko sta se začela uporabljati Splošna uredba o varstvu podatkov in zakon o GBA in ko je GBA nasledil komisijo za zasebnost.
- 6 Vprašanja za predhodno odločanje izvirajo iz razprav med strankami glede posledic začetka veljavnosti Splošne uredbe o varstvu podatkov in z njo povezane nove belgijske zakonodaje – zakona o GBA – za pristojnosti novo ustanovljenega nadzornega organa, tj. GBA, ki je naslednik komisije za zasebnost, ki je leta 2015 na prvi stopnji proti družbi Facebook začela sodni postopek.
- 7 Po mnenju družbe Facebook GBA ni pristojen za vodenje preiskav in sprejemanje odločitev v zvezi s spornimi dejavnostmi obdelave. S Splošno uredb o varstvu podatkov naj bi bila razveljavljena nacionalna zakonodaja v vseh državah članicah, vključno z WVP v Belgiji, ter uveden nov materialnopravni in postopkovni okvir, ki ga morajo upoštevati nadzorniki v Uniji.

- 8 Po njegovem mnenju je z novimi pravili (Splošna uredba o varstvu podatkov in zakon o GBA), ki se uporabljajo od 25. maja 2018, predviden mehanizem „one-stop shop“ (člena 56 in 60 Splošne uredbe o varstvu podatkov), v skladu s katerim pride do ustalitve vodilnega nadzornega organa države članice, v kateri ima upravljavec obdelave podatkov svoj glavni sedež. V obravnavani zadevi naj bi bil vodilni nadzorni organ irski organ (Data Protection Commission (komisija za varstvo podatkov), DPC), ker je glavni sedež upravljavca v Uniji na Irskem (družba Facebook Ireland Ltd.). Po navedbah družbe Facebook pri irskem nadzornem organu potekajo tudi vzporedne preiskave.
- 9 GBA zanika, da kot pravni naslednik komisije za zasebnost ni upravičen sodelovati v sodnem postopku, ker ni vodilni nadzorni organ v smislu Splošne uredbe o varstvu podatkov. Mehanizem „one-stop shop“ po njegovem mnenju pomeni, da upravljavec z enim ali več sedeži v Uniji v zvezi s čezmejnimi obdelavami osebnih podatkov dobi določen nadzorni organ kot edinega sogovornika. Meni, da je to nadzorni organ države članice, v kateri ima upravljavec svoj glavni sedež v Uniji. Trdi, da je ta nadzorni organ nato postal „vodilni“ nadzorni organ.
- 10 Mehanizem „one-stop shop“, kot je določen v členu 56(1) Splošne uredbe o varstvu podatkov, pa je po mnenju GBA izjema. Temeljno pravilo je, da je vsak nadzorni organ na svojem ozemlju upravičen izvrševati pristojnosti, ki so mu priznane s Splošno uredbo o varstvu podatkov, kot je izrecno določeno v členu 55(1) te uredbe. Mehanizem „one-stop shop“ ne omejuje pristojnosti nadzornega organa, da sodeluje v sodnem postopku. S Splošno uredbo o varstvu podatkov je bilo glede pooblastil za izvrševanje nadzornega organa vzpostavljeno jasno razlikovanje med upravnim postopkom (ki je urejen s členom 58 Splošne uredbe o varstvu podatkov) in sodnim postopkom. Slednji ne spada v okvir mehanizma „one stop-shop“, kot je tudi razvidno iz cilja tega mehanizma, besedila člena 58 Splošne uredbe o varstvu podatkov, procesa sprejemanja te uredbe in njenega izvajanja v Belgiji. Nezmožnost GBA, da sodeluje v sodnem postopku, če ni vodilni nadzorni organ, bi vodila do tega, da na belgijskem ozemlju o storjenih kršitvah ne bi bilo mogoče obvestiti organov, in to celo v primeru, ko so za te kršitve predpisane kazenske sankcije.
- 11 Nazadnje GBA navaja, da tudi če bi pristojnost nadzornega organa za vložitev tožbe na njegovem območju spadala v okvir mehanizma „one-stop shop“, ni niti ene same določbe, ki bi določala, da je posledica Splošne uredbe o varstvu podatkov to, da je treba ustaviti vse sodne postopke, ki so že potekali na datum 25. maj 2018.

Kratka predstavitev obrazložitve predloga

- 12 Predložitveno sodišče ugotavlja, da za dejansko stanje iz obdobja po 25. maju 2018 resnično velja popolnoma nov postopek za nadzor pravil o spoštovanju zasebnosti.

- 13 Zaradi pritožb lahko inšpekcijske službe GBA uvedejo preiskavo. Ko je preiskava končana, je mogoče zadevo predložiti tako imenovanemu geschillenkamer (senat za spore). Ta lahko med drugim odloči, da spis odstopi organom kazenskega pregona. Zoper morebitne odločbe senata za spore je mogoče vložiti tožbo pri Marktenhof (trgovinsko sodišče; specializiran senat v okviru hof van beroep Brussel (višje sodišče v Bruslju, Belgija)).
- 14 Postopek, ki je v tem, da se začne postopek proti stranki – tako kot v obravnavani zadevi tožba, ki jo je vložila komisija za zasebnost proti družbi Facebook – načeloma ni več mogoč. V okviru evropskega spremljanja kršitev predpisov o spoštovanju zasebnosti in boja proti tem kršitvam po mnenju predložitvenega sodišča velja novo pravilo (zgoraj omenjeni „one-stop shop“).
- 15 Po mnenju predložitvenega sodišča se zdaj postavlja vprašanje, ali lahko GBA glede dejanskega stanja iz obdobja po 25. maju 2018 proti družbi Facebook bvba sploh še ukrepa, ker je subjekt, ki obdeluje podatke, družba Facebook Ireland Ltd. Iz člena 56 Splošne uredbe o varstvu podatkov je mogoče razumeti, da je bilo od navedenega datuma v skladu z načelom „one-stop shop“ mogoče zgolj na Irskem prek tam ustanovljenega nadzornega organa začeti postopek in da so mednarodno pristojna zgolj sodišča te države.
- 16 Sodišče je v sodbi z dne 5. junija 2018 (zadeva C-210/16, Wirtschaftsakademie) navedlo, da je lahko nemški nadzorni organ pristojen za obdelavo podatkov, pri kateri ima upravljavec sedež v drugi državi članici (Irska), poslovna enota v Nemčiji pa je zadolžena izključno za prodajo oglasnega prostora in druge ukrepe trženja na ozemlju te države članice (družba Facebook Germany).
- 17 Sodišče je v tej zadevi odločalo o Direktivi Evropskega parlamenta in Sveta 95/46/ES z dne 24. oktobra 1995, ki je bila razveljavljena s Splošno uredbo o varstvu podatkov. Predložitveno sodišče se zdaj sprašuje, koliko je zgoraj navedena razlaga Sodišča v sodbi z dne 5. junija 2018 še upoštevna za razlago nove zakonodaje. Ob tem tudi pripominja, da GBA ni dokazal, da je bila družba Facebook Belgium bvba kakor koli udeležena pri dejanski obdelavi podatkov.
- 18 Predložitveno sodišče se sklicuje tudi na nedavno odločitev nemškega „Bundeskartellamt“ (zvezni urad za varstvo konkurence) z dne 6. februarja 2019 (tako imenovana „odločba Facebook“), v kateri je ta organ odločil, da je družba Facebook zlorabila svoj prevladujoči položaj z združevanjem podatkov iz različnih virov, kar bi bilo od zdaj naprej dovoljeno le, kadar uporabniki v to izrecno privolijo, kar pomeni, da kdor v to ne privoli, ne sme biti izključen od storitev Facebooka. Predložitveno sodišče ugotavlja, da se je zvezni urad za varstvo konkurence kljub zgoraj navedenemu mehanizmu „one-stop shop“ očitno štel za pristojnega.
- 19 Predložitveno sodišče meni, da člen 6 zakona o GBA, ki določa, da ima GBA splošen dostop do sodišča, vključno s sodiščem Unije, sam po sebi pomeni zadostno pravno podlago za sodelovanje GBA v postopku v tej zadevi. Ta člen

določa: „Organ za varstvo podatkov je pristojen za to, da z vsemi kršitvami temeljnih načel varstva osebnih podatkov v okviru tega zakona in zakonov, ki vsebujejo določbe o varstvu obdelave osebnih podatkov, seznaneni sodne organe in po potrebi vložijo tožbo, da bi se uporabila ta temeljna načela.“

- 20 Dejstvo, da lahko GBA načeloma, kjer je primerno, vložijo tožbo, ne pomeni, da je mogoče to tožbo v vsakem primeru vložiti vedno pred belgijskimi sodišči, ker splošno pravilo o „one-stop shop“ očitno določa, da se tožba vložijo pri sodišču po kraju, kjer pride do obdelave podatkov.
- 21 Predložitveno sodišče opozarja, da člen 58(5) Splošne uredbe o obdelavi podatkov določa: „Vsaka država članica z zakonom določi, da ima njen nadzorni organ pooblastila, da sodne organe opozori na kršitve te uredbe in po potrebi začne sodne postopke ali v njih drugače sodeluje, da se zagotovi izvajanje določb te uredbe.“
- 22 Po njegovem mnenju je s to določbo zahtevano, da države članice z izrecno določbo določijo, v katerih konkretnih okoliščinah lahko nacionalni nadzorni organ države članice vložijo tožbo pred sodišči lastne države članice, če naj bi ta možnost obstajala „poleg“ načela „one-stop shop“, kot je določeno v členih 55 in 56 Splošne uredbe o varstvu podatkov.
- 23 Predložitveno sodišče meni, da so nadzorni organi (ki niso nadzorni organi po glavnem ali edinem sedežu upravljavca) pristojni za odločanje o pritožbi, ki je vložena pri njih, ali morebitni kršitvi te uredbe le v primeru, če je predmet te zadeve povezan zgolj s sedežem v njihovi državi članici ali če ima pomembne posledice zgolj za zadevne osebe v njihovi državi članici.